

الگوی تحول همه جانبه دانشگاه

تألیف:

دکتر مهدی ناظمی اردکانی

(هیأت علمی دانشگاه امام حسین (ع))

ویراستار:

فرهاد توسکی

انتشارات افکار فکر

تهران - ۱۳۹۴

سرشناسه	: ناظمی اردکانی، مهدی، ۱۳۳۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: الگوی تحول همه جانبه دانشگاه
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات آثار فکر، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۸ص، ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک	: 978-600-7492-24-6
وضعیت فهرست نویسی	: فیبای مختصر
یادداشت	: فهرستنویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است
شماره افزوده	: توسکی، فرهاد، ۱۳۴۱ -، ویراستار
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۷۸۴۰۷۵

الگوی تحول همه جانبه دانشگاه

تالیف: دکتر مهدی ناظمی

ویراستار: فرهاد توسکی

ناشر: انتشارات آثار فکر

چاپ اول ۱۳۹۴

تیراژ: ۵۰۰ جلد

صحافی: نשלط

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۹۲-۲۴-۶

● تهران: خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - خیابان وحید نظری - پلاک ۹۹

تلفن: ۶ - ۶۶۹۶۷۳۵۵ / نمابر: ۶۶۴۸۰۸۸۲

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

قیمت ۱۳۵۰۰ تومان

فهرست مطالب

۹	مقدمه.....
	فصل اول: فلسفه وجودی دانشگاه و اهمیت و ضرورت تحول در دانشگاه‌های کشور.....
۱۷	
۱۸	کارکردهای اصلی دانشگاه.....
۲۱	هیأت علمی به عنوان یک شغل پیچیده و حساس.....
۲۲	دو دیدگاه در مهندسی و مدیریت دانشگاه.....
۲۵	تحول و انقلاب فرهنگی در دانشگاه‌ها، مرحله دوم انقلاب اسلامی.....
۲۹	ضرورت تحول همه جانبه در دانشگاه‌ها، نظام آموزش و پرورش و علوم انسانی.....
۲۹	- استمرار حرکت انقلاب فرهنگی، متوقف به تحول در دانشگاه‌ها.....
۳۱	- اولویت اقدام برای تحول در دانشگاه‌ها.....
۳۳	- انجام کار اساسی در زمینه علوم انسانی.....
۳۴	- نقش استاد در دانشگاه.....
۳۵	- نظام استاد-شاگردی.....
۳۷	- رسالت گفتمان سازی دانشجو.....
۳۸	- تولید علم مورد نیاز جامعه.....
۴۱	- دانشگاه اسلامی، طرحی نو.....
۴۲	نیازهای انقلاب اسلامی برای تمدن سازی نوین اسلامی.....
۴۵	تحول در نظام تولید علم.....
۴۶	ارکان چهارگانه تحول در علوم.....
۴۷	سازمان تولید علم.....

فصل دوم: مبانی طراحی و مهندسی دانشگاه به عنوان مرکز تولید علم.....	۴۹
الگوی سازمان مکانیکی.....	۵۱
الگوی سازمان ارگانیک و پویا.....	۵۳
مبانی طراحی دانشگاه پویا.....	۵۵
- رعایت پیچیدگی و حساسیت شغل هیأت علمی.....	۵۵
- استاد محوری در طراحی ساختار.....	۵۶
- پاسخگویی به نیازهای جامعه.....	۵۷
- مدیریت بازده به جای مدیریت فرایند.....	۵۹
- وجود انگیزه و توان بالا در تولید علم.....	۶۲
- پویایی نهاد تولید علم، شاخص حیات و رشد و تکامل جامعه.....	۶۳
حوزه‌های علمی، نهاد اصلی تولید علم در حوزه تمدن اسلامی.....	۶۵
فصل سوم: نقشه جامع علمی کشور و چگونگی راهبری آن.....	۶۷
ویژگیهای لازم برای نقشه جامع علمی کشور.....	۶۸
ضرورت ترسیم نقشه جامع هر دسته از علوم.....	۷۱
اصول راهبری اجرای نقشه جامع علمی کشور با ترسیم نقشه راه.....	۷۳
مدیریت درآمد- هزینه مرکز مطالعات (مرکز تولید علم).....	۸۸
الزامات مدیریت درآمد- هزینه.....	۹۱
چگونگی پذیرش یا لغو عضویت اعضای هیأت علمی.....	۹۲
چگونگی اعمال مدیریت بازده توسط دانشگاه در خصوص مراکز مطالعاتی تحت پوشش.....	۹۵
فصل چهارم: حوزه و دانشگاه به عنوان محور تحول و تعالی جامعه.....	۹۹
عضو هیأت علمی، حلقه اصلی ارتباط دانشگاه و جامعه.....	۱۰۰
نقشهای چهارگانه هر عضو هیأت علمی.....	۱۰۱
نقش صاحب نظران و صاحبان تجربه در تحول و تعالی دانشگاه.....	۱۰۳

- مهندسی و مدیریت دانشگاه برای کارکرد «آموزش شغل و تربیت شاغل» ۱۰۵
- فصل پنجم: نقدی بر جامعیت نقشه جامع علمی موجود کشور ۱۰۹
- نقشه جامع علمی کشور در نگاه مقام معظم رهبری ۱۱۱
- کدام علم، به چه اندازه ۱۱۱
- نگاه متوازن به رشته‌های علمی گوناگون ۱۱۱
- نهادینه شدن علم در گرو تعادل و توازن تولید علم ۱۱۲
- شاخصهای اصلی در ترسیم نقشه جامع علمی کشور ۱۱۳
- توصیف سند مصوب نقشه جامع علمی کشور ۱۱۴
- نقشه جامع علمی کشور به عنوان نقشه هدف ۱۱۵
- روش‌شناسی ترسیم نقشه جامع علمی کشور ۱۱۶
- وضع مطلوب علم و فناوری ۱۱۶
- چشم‌انداز علم و فناوری جمهوری اسلامی ایران در افاق ۱۴۰۴ هجری شمسی ۱۱۶
- اهداف کلان نظام علم و فناوری کشور ۱۱۷
- اهداف بخشی نظام علم، فناوری و نوآوری کشور ۱۱۷
- کمیت‌های مطلوب اهم شاخصهای کلان علم و فناوری کشور ۱۲۰
- ملاحظات اصلی ۱۲۶
- ۱- روشن نبودن چارچوب ترسیم نقشه ۱۲۶
- ۲- ذکر آرمانها به جای اهداف ۱۲۶
- ۳- هدفگذاری ناقص ۱۲۷
- ۴- قابل ارزیابی نبودن اهداف ۱۲۸
- ۵- «متناسب با معیار جهانی» بودن، کدامست؟ ۱۲۸
- ۶- «جایگاه شاخص» کدام جایگاه است؟ ۱۲۹
- ۷- «نسبت مطلوب» چه نسبتی است؟ ۱۲۹
- ۸- «سطح مطلوب» چه سطحی است؟ ۱۳۰
- ۹- «نقش محوری» کدام نقش است؟ ۱۳۰

- ۱۰- «ارتفاع جایگاه» نه «تثبیت جایگاه»..... ۱۳۱
- ۱۱- «کسب» و «دستیابی» از «یک» تا «صد»..... ۱۳۱
- ۱۲- کاستیهای بخش اصلی نقشه..... ۱۳۱
- ۱۳- فقدان تعیین نرخ شاخصهای یک مؤلفه..... ۱۳۲
- فقدان ترسیم نیمی از نقشه جامع علمی کشور..... ۱۳۳
- فقدان تعیین نسبت میان شاخصها..... ۱۳۳
- فقدان تعیین وضعیت هریک از مؤلفه‌ها در هریک از رشته‌ها..... ۱۳۴
- نقشه موجود علمی کشور و سؤالات بدون پاسخ..... ۱۳۴
- ضروری‌ترین و نخستین قدم، دسته‌بندی و سطح‌بندی علوم..... ۱۳۶
- پیوست: مصوبه «سند نقشه جامع علمی کشور»..... ۱۳۷

مقدمه

انقلاب اسلامی پس از پیروزی بر نظام سیاسی رژیم گذشته و استقرار نظام نوین جمهوری اسلامی، در اولین گام، به تحوّل در دانشگاه‌های کشور پرداخت. دانشگاه‌ها سنگرهای مقدّم مقابله با استمرار انقلاب اسلامی در کشور و ایجاد تحوّل در همه شؤن جامعه و زندگی فردی و جمعی مردم، بر پایه فرهنگ و ارزشهای دینی و اسلامی و الهی بودند.

همان‌گونه که از نام انقلاب اسلامی بر می‌آید، محتوای علمی و فرهنگی داشته و دارد. انقلاب اسلامی بیش از آن‌که یک انقلاب سیاسی، اقتصادی و یا اجتماعی باشد، یک انقلاب علمی، مکتبی و ایدئولوژیک و انقلابی بر علیه مکاتب، تئوریا و نظریات علمی حاکم و در حقیقت جهالت مدرن قرن، که رژیمهای ناعادلانه و ضد انسانی و ضد آگاهی چون رژیمهای پهلوی و صهیونیستی را به رسمیت شناخته و پشتیبانی می‌کرد، بود.

موضوع تحوّل در دانشگاه و ساختن دانشگاه اسلامی، موضوعی دارای اهمیت و ضرورت فراوان و در اولویت کامل است؛ زیرا از دانشگاه همیشه و در همه جا این انتظار را دارند که محل جوشش و اوج دو جریان حیاتی در کشور باشد: اول جریان علم و تحقیق و دوم جریان آرمانگرایی و آرمان‌خواهی. ولی در دانشگاه‌های کشورمان که متأثر از رژیم گذشته بوده‌اند این دو جریان به خوبی و به درستی وجود نداشته است. این

دانشگاه‌ها، پدیده‌هایی بوده‌اند که از آغاز، « ناقص » و با « سمت‌گیری غلط » متولد شدند. از همان آغاز که دانشگاه در این مملکت به وجود آمد، با قصد و هدفی ایجاد شد که با هدفهای انقلاب اسلامی سازگار نبودند، لذا مردم مسلمان و انقلابی کشورمان شاهد بودند که نخستین سنگ‌راهی که در مقابل استمرار انقلاب اسلامی به مقاومت و به مقابله پرداختند، همین دانشگاه‌ها و اساتید غربگرا و وابسته آنان بودند.

مقام معظم رهبری در خصوص دانشگاه‌هایی که انقلاب اسلامی در اولین گام پس از پیروزی برای تحول در آنها کوشیده و می‌کوشد، در جمع اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی چنین تعبیری دارند:

« دانشگاه به سبک کنونی، از ابتدایی دین متولد شده، یعنی طراحی کردند که دانشگاه، بی دین زاییده بشود، این معنایش آن نیست که فلان مؤسس یک دانشگاه، آدم متدینی بوده یا نبوده، اصلاً به آن ربطی ندارد. بنای دانشگاه، یک بنای غیردینی، بلکه ضد دینی بوده است. » ۷۰/۹/۲۰

مقام معظم رهبری نهضت نرم‌افزاری و اسلامی شدن دانشگاه‌ها و تحول در علوم انسانی و ترسیم نقشه جامع علمی کشور و پیاده شدن آن را مورد تأکید قرار داده و اقتدار علمی کشور را اقتدار حقیقی دانسته و لازمه استمرار انقلاب اسلامی می‌دانند. گرچه تاکنون تلاشهای زیادی برای تحول در دانشگاه‌ها و نظام آموزش و پژوهش کشور صورت گرفته است، ولی کفایت و تأمین نیازهای نظام مقدس جمهوری اسلامی، برای تحقق اهداف بلند انقلاب اسلامی را نمی‌کند. بخصوص این که بیداری اسلامی، کشورهای اسلامی را از بند استکبار رها کرده و ملت‌های مسلمان و انقلابی این

کشورها، چشم انتظار آنند که الگوی انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی ایران و بخصوص دستاوردهای گرانقدر علمی آن، پاسخگوی نیازهای آنان برای استقرار نظامی نوین بر اساس فرهنگ و ارزشهای اسلامی باشد.

برای تحول در دانشگاه و اسلامی شدن آن، علاوه بر آن که باید در برنامه‌های درسی، محتوای دروس، صلاحیت اساتید، توانمندی رؤسا و مدیران و کارکنان دانشگاه، اصلاحات لازم را به انجام رساند ولی مقدم بر آنها، باید در طراحی موجود دانشگاه‌ها، تجدید نظر کرد.

طراحی دانشگاه‌ها باید بگونه‌ای باشد که سازگار با اندیشه‌ورزی، نظریه‌پردازی، آموزش و تربیت انسانهای متعهد، کارآمد، خلاق و کانون حل مسائل و مشکلات جامعه باشد. ساختار و سازوکارهای حاکم بر چنین دانشگاهی با دانشگاهی که صرفاً محل ترجمه و واردات نظرات و اندیشه‌های اندیشمندان بخصوص غربی باشد و اساتید آن بر آموخته‌های خود از آن دیار، تعصب ورزند و دانشگاه را عرصه مقابله علم با دین سازند، باید کاملاً متفاوت و متمایز باشد.

اسلامی شدن دانشگاه‌ها در گرو آن است که ساختار، سازمان و سازوکارهای حاکم بر دانشگاه‌ها بر اساس فرهنگ و ارزشهای اسلامی مورد بازبینی و مهندسی مجدد قرار گیرد.

تا چنین مهمی انجام نپذیرد، وحدت حوزه و دانشگاه و همراهی علم و دین در جامعه محقق نمی‌شود. حوزه و دانشگاه باید در هدف یکی شده و در راه، به سازوکارهای بهینه دست یابند.

کشورها، چشم انتظار آنند که الگوی انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی ایران و بخصوص دستاوردهای گرانقدر علمی آن، پاسخگوی نیازهای آنان برای استقرار نظامی نوین بر اساس فرهنگ و ارزشهای اسلامی باشد.

برای تحول در دانشگاه و اسلامی شدن آن، علاوه بر آن که باید در برنامه‌های درسی، محتوای دروس، صلاحیت اساتید، توانمندی رؤسا و مدیران و کارکنان دانشگاه، اصلاحات لازم را به انجام رساند ولی مقدم بر آنها، باید در طراحی موجود دانشگاه‌ها، تجدید نظر کرد.

طراحی دانشگاه‌ها باید بگونه‌ای باشد که سازگار با اندیشه‌ورزی، نظریه‌پردازی، آموزش و تربیت انسانهای متعهد، کارآمد، خلاق و کانون حل مسائل و مشکلات جامعه باشد. ساختار و سازوکارهای حاکم بر چنین دانشگاهی با دانشگاهی که صرفاً محل ترجمه و واردات نظرات و اندیشه‌های اندیشمندان بخصوص غربی باشد و اساتید آن بر آموخته‌های خود از آن دیار، تعصب ورزند و دانشگاه را عرصه مقابله علم با دین سازند، باید کاملاً متفاوت و متمایز باشد.

اسلامی شدن دانشگاه‌ها در گرو آن است که ساختار، سازمان و سازوکارهای حاکم بر دانشگاه‌ها بر اساس فرهنگ و ارزشهای اسلامی مورد بازبینی و مهندسی مجدد قرار گیرد.

تا چنین مهمی انجام نپذیرد، وحدت حوزه و دانشگاه و همراهی علم و دین در جامعه محقق نمی‌شود. حوزه و دانشگاه باید در هدف یکی شده و در راه، به سازوکارهای بهینه دست یابند.

مقام معظم رهبری در روز وحدت حوزه و دانشگاه خطاب به طلاب و دانشجویان می‌فرمایند:

«نکته مهم در دانشگاه‌ها، روش حاکم بر دانشگاه است. در دانشگاه‌ها، روشها و روابط باید صد در صد اسلامی بشود و مدیریتها باید برای اسلام در دانشگاه‌ها، اصالت قائل بشوند. مادامی که دانشگاه، پرورشگاه متخصصان مسلمان و متعهد نباشد، دانشگاه مطلوب انقلاب نخواهد بود و این نمی‌شود، مگر این که اساس و روش و سیستم در دانشگاه‌ها اسلامی باشد. درسها هر چه که می‌خواهد باشد، استاد، هر کس که می‌خواهد باشد، اما روابط باید روابط اسلامی باشد، یعنی مدیر و دانشجویان و استادان، اصالت را به اسلام بدهند و رعایت احکام اسلام را بکنند.» ۱۳۷۸/۱/۲۸

گرچه در طول سی سال، سازوکارهای موجود و حاکم بر دانشگاهها با تغییرات زیادی روبرو بوده است ولی به بازمینی جامع نیازمند است و باید از تجربه این سالهای متمادی بهره گرفت و نسبت به تحول همه جانبه در آنها اقدام کرد. تا زمانی که اساتید دانشگاه‌های کشور، قادر به پاسخگویی نیازهای علمی کشور نیستند و اصولاً مرجعیت علمی و فکری حوزه‌های مختلف اقتصاد، سیاست، امور اجتماعی و فرهنگی جامعه به حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌های کشورمان منتقل نشده و عموماً آدرس دانشگاههای آمریکا، انگلستان، آلمان، فرانسه و صاحب‌نظران و تئوری پردازان آنها داده می‌شود و فهرست منابع مقالات و کتب دانشگاهیان، انباشته از منابع علمی تولیدی آنها و تهی از ذخایر گرانقدر علمی بومی و اسلامی اندیشمندان

بزرگ ایران و جهان اسلام است، اسلامی شدن دانشگاه‌ها، راه به جایی نبرده است. در این رابطه انتظار مقام معظم رهبری این است که:

«بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های قدیمی، آیه قرآن نیست که نشود آن را عوض کرد. به موقعیتها نگاه کنید و دانشگاه را از لحاظ تدریس به یک میدان پرنحرک تبدیل کنید. با تعامل دانشجو با استاد، تحرک استاد، مطالعه استاد، دسترسی استاد به مراکز علمی و اطلاعات علمی و نشریات علمی - دانشگاه را به یک مجلس عمومی دائماً در حال مباحثه و در حال کار تبدیل کنید، دانشجو را رشد بدهید و تربیت کنید.» ۱۳۸۶/۲/۲۵

برای ایجاد تحول در ساختار دانشگاه‌ها و تغییر و اصلاح سازوکارها و بخشنامه‌ها باید به دو محور زیر به صورت کامل پرداخته شود:

اولاً به جای این که دانشگاه محل انتقال دانش و تولید دانش آموختگانی با محفوظات فراوان و مدارک تحصیلی مختلف باشد، باید در آن نظام تربیت و شاگرد پروری حاکم شود. دانشگاه محل پرورش انسانهای خلاق، کارآمد، متعهد و دانشمند برای اداره آینده جامعه و پیشبرد اهداف انقلاب اسلامی گردد؛ و بر این اساس، اعتبار و ارزش دانشگاه و استاد سنجیده شود.

مقام معظم رهبری به این نکته به خوبی اشاره می‌کنند. وقتی دانشگاه خود را پاسخگویی جامعه دانست، موجبات تحول در آن نیز فراهم خواهد شد. زیرا این جامعه، تحول را به خود پذیرفته و انقلاب اسلامی در آن جریان دارد. قطعاً دانشگاهی که بخواهد پاسخگوی نیازهای چنین جامعه‌ای باشد، باید در خود تحول لازم را ایجاد کند و اسلامی شدن را رویکرد حاکم خود سازد.

مقام معظم رهبری خطاب به اساتید و رؤسای دانشگاه‌ها می‌فرمایند:

«اساتید باید یکی از اهتمام‌هایشان، شاگرد پروری باشد. ارزش استاد و اعتبار استاد، به شاگردان اوست. در حوزه‌های علمیه ما هم همین‌طور است. آن استاد، آن فقیه یا اصولی یا حکیمی، ارزش بیشتری در چشمها دارد که آثار وجودی او به شکل شاگردان و تلامذه برجسته او خودش را نشان بدهد. شاگرد پروری کنید، نگاه کنید ببینید چقدر شاگرد پرورش دادید. شاگرد فقط آن کسی نیست که سرکلاستان حاضر می‌شود، آنی است که به وسیله شما ساخته می‌شود و تحویل داده می‌شود به دنیای علم به عنوان یک نیروی کارآمد و علمی.» ۱۳۸۷/۹

«یک نکته دیگر، مسأله ملاک ارتقاء اعضای هیأت‌های علمی است. این ملاکها چیست؟ خوب، حالا مقاله و مجلات آی، اس، آی و اینها، همه حرفهای خوب و درستی است، لیکن اینها تنها ملاک نباشد. حال خود این مقالات درج شده در مجلات آی، اس، آی هم همیشه ملاک نیست.

اینها سطوح مختلفی دارد و آن چنان نیست که صرف این معنا، یک ملاک دائمی به حساب بیاید. لیکن ملاکهای دیگری هم وجود دارد. مثلاً فرض کنید پرورش دانشجو. استادی که در دانشجو پروری و شاگرد پروری و به ثمر رساندن شاگرد، از خودش یک کار درخشانی نشان می‌دهد، یا نظر نویی در مسائل علمی و دانشگاهی ابراز می‌کند، ملاک ارتقاء است. این ملاکهای گوناگون را می‌شود تدوین کرد و ملاک ارتقای اعضای هیأت‌های علمی قرار داد.» ۱۳۸۵/۵/۲۳

دومین محور تحول در دانشگاه‌ها، این است که تعامل اثربخش دانشگاه و دستگاه‌های مختلف دولتی و غیردولتی و نظام اداری کشور اعم از دولت، قوه

قضائیه، نیروهای مسلح، نهادهای عمومی غیردولتی و قوه مقننه به خوبی برقرار شود. این تعامل و ارتباط نیز باید به صورت ارگانیک برقرار شده و اساتید، عنصر محوری دانشگاه‌ها، عامل اصلی برقراری این تعامل منظور شوند.

ارتباط سازمان یافته دانشگاه‌ها و نظام‌های اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی کشور به ساختار در هم تنیده این دو نیازمند خواهد بود. مقام معظم رهبری به این موضوع چنین اشاره دارند که:

«ارتباط دستگاه‌های دولتی با مراکز دانشگاهی یک ضرورت است. باید این ارتباط را به صورت سازمانی، با سازوکار مشخص برقرار کرد.

اگر دستگاه‌های مدیریتی کشور بتوانند ارتباط سازمان یافته‌ای با دانشگاه در زمینه‌های سیاسی و مسائل فرهنگی و تربیتی و همچنین ارتباط حوزه و دانشگاه پیدا کنند، بدون شک حضور ذهن‌های برجسته دانشگاه‌ها در مجموعه تصمیم‌گیر و تصمیم‌ساز نظام می‌تواند تأثیرات بزرگی بگذارد.»

۱۳۸۱/۸/۲۲

صاحب‌نظران و پژوهشگران باید همواره به تحول در نظام آموزش و پژوهش و مهندسی مجدد و نوسازی و بازسازی دانشگاه‌ها و مراکز علمی بیندیشند. زیرا تحقق چنین تحولی می‌تواند موجبات ایفای فلسفه وجودی و نقش دانشگاه‌ها در تحول و تعالی جامعه را فراهم سازد.

نمی‌توان دانشگاه را به مثابه یک سازمان منظور داشت و با دانش و مهارت معمول مدیریت که در سازمان‌های تولیدی و خدماتی بخش دولتی و یا خصوصی بکار گرفته می‌شود، مدیریت نمود.

دانشگاه یا حوزه علمیه دارای ویژگی‌های متمایز از سازمان‌های رسمی و بوروکراتیک بوده و الزامات خاصی برای طراحی و مهندسی و مدیریت آنها

وجود دارد. در زمینه موضوع تحول دانشگاه‌ها و اسلامی شدن آنها، کمتر از این نگاه و به صورت منسجم، به مبانی و اصول و چگونگی مهندسی و مدیریت دانشگاه‌ها پرداخته شده و الگوهایی کارآمد طراحی و ارائه شده است.

بر صاحب‌نظران، پژوهشگران و اساتید رشته مدیریت است که موضوع مهندسی و مدیریت دانشگاه‌ها را مورد توجه و تأمل کامل قرار داده و الگوهای نوینی را ارائه دهند.

تلاش علمی انجام داده شده پیش رو، قدم اولیه‌ای در این راه می‌باشد و نیازمند اصلاح و تکمیل خواهد بود.

در این مجموعه تلاش شده است که مبانی، اصول و چگونگی مهندسی و مدیریت دانشگاه به عنوان یک مرکز تولید علم، خلاقیت، نوآوری، نظریه‌پردازی و انسان‌پروری آورده شود، و نیز با این نگاه که هیأت علمی به عنوان عنصر محوری در تولید علم و تعلیم و تربیت، نقش آفرین باشد.

پیاده‌سازی الگویی که ارائه شده، مساختارها و سازوکارهای موجود طراحی و مدیریت دانشگاه را دستخوش تحول گسترده‌ای می‌سازد و اجتناب ناپذیر به نظر می‌رسد. تحقق چشم‌انداز بیست ساله کشور بدون ایجاد چنین تحولاتی، قابل دسترس نمی‌باشد.

امید است آنچه ارائه شده مورد توجه و نقد و نظر مدیران نظام آموزش و پژوهش کشور و اساتید و صاحب‌نظران بزرگوار قرار گرفته و از راهنمایی لازم دریغ نورزند.

و من ا. التوفیق

دکتر مهدی ناظمی

هیأت علمی دانشگاه امام حسین (ع)